

DRÖMDIALOG

MEDLEMSBLAD FÖR
DRÖMGRUPPSFORUM
Nr 2 / 2001

Redaktionellt

Välkommen till ett nytt nummer av Drömdialog!
Hösten gör sig ordentligt påmind just i dag. Efter en varm början på september med grader på +18 (!) har vi nu + 6. Visserligen sol och blå himmel, men en höstblåst som, sliter löven från träden och färgar trottoarer och gräsmattor. I Drömdialog däremot håller vi kvar den ljuvliga värme som fanns vid Växjökonferensen genom att presentera den föreläsning Sven Hedenrud höll.
Gunvor Elthammar presenterar det intressanta och givande årsmötet. Vi på redaktionen skulle gärna vilja få publicera dessa föreläsningar samt andra alster som föreningens medlemmar har skrivit/föreläst

om. Hör gärna av er; det är ju så behändigt att skicka med e-post. Som en anknytning till Ole Vedfelt publicerar vi en intervju med honom ur Svenska Dagbladets kulturbilaga.

Redaktionen

Innehåll

Ordförandeord	2
Sven Hedenrud föreläsning från Växjökonferensen	2
Gunvor Elthammar, rapport årsmötet	7
Ole Vedfelt, intervju, Sv Dagbladet	8
Nya medlemmar	10
Nästa nummer	10
Meddelanden	10

Ordförandeord

Så har då ytterligare en sommar samlats till historiens annaler. Denna sommar blev en drömsommar i förhållande till förra årets, hoppas att du fått en god period av vila och rekreation under din semester eller annan ledighet.

För oss i Drömgruppsforum som haft kontakt med eller känner ”Monte” mera personligt innebar beskedet under våren att hans fru Janet avlidit i sin sjukdom och därmed lämnat honom ett dystert bud. Vi känner med honom i hans sorg och hans ensamhet. Genom de kontakter vi haft med honom under våren och sommaren uppfattar vi att han befinner sig efter omständigheterna väl. Han planerar en Europaresa under hösten och ville väldigt gärna komma till Sverige och bl.a. delta i vår planerade helgkurs på Lidingö. Men hans dotter som bor i Skottland övertalade honom att stanna kvar hos henne under hela tiden denna gång, och det var säkert klokt och bra att han bestämde sig för att göra sin dotter till viljes i detta. Vi hoppas kunna få tillfälle att träffa honom hos oss i samband med vårt Årsmöte i April som vi planerar att förlägga till Stockholm och Lidingö.

Lidingökursen i oktober som vi planerat och informerat om möttes inte av den uppslutning vi hade hoppats på och därför blev vi tvungna att ställa in denna höst. Vi har emellertid inte gett upp hoppet om att kunna få till något på hösten i Stockholmstrakten. Med en dåres envishet kommer vi att komma igen.

Styrelsen har hunnit träffas en gång efter sommaren, vi gästade Malmö och arbetade en lördag i S:t Lukasmottagningens lokaler med nu aktuella frågor i vår förening. Det handlar om planering av kommande årsmöte, vår ekonomi, vårt kursutbud och hur vi på bästa sätt skall hitta former för att stimulera till arbete med drömmar i grupp. Utbildningens utformning är också en ständigt återkommande och angelägen

fråga för oss. Vi vill ju ha en så bra och ändamålsenligt men också attraktiv utbildning som bara är möjligt. Stämningen i styrelsen uppfattar jag vara god, entusiasm och engagemang präglar oss, vi vill mer än vi kan, och detta får vi hantera efter bästa förmåga.

Har du synpunkter eller frågor du vill att vi tar del av eller tar tag i så hoppas jag du hör av dig. Om du brukar skriva elektroniska brev så kan du nå mig på ordforande@dromgruppsforum.org.se Men det går självfallet bra med vanlig post också.

Med vänliga hälsningar
Lars-Åke Grubbström

Växjökonferensen

VART TOG DRÖMMARNA VÄGEN I KYRKAN? Sven Hedenrud

Monte lärde jag känna på 1970-talet. Jag var föreståndare för St Lukasmottagningen där. Psykoterapi och själavård var mina arbetsfält. Jag tyckte allt, att jag kunde handskas med drömmar ganska bra. Jag bjöd in Monte till vårt arbetslag – och vi fick fördjupad syn och förnyade perspektiv. Nog var det redan då som han gav nyckelorden ”authenticity”, ”connectedness” och ”creativity” – alla så utmärkande för vårt sätt att bearbeta vår verklighet i drömmen.

Autenticitet: att bli mig själv, så sann och äkta och så nära jag kan komma den jag är skapad att vara. Bearbetning pågår.

Förbundenhet: att få vikten och arten av mina medmänskliga relationer tydligare och stava på detta att leva i kärlek.

Stavning pågår.

Kreativitet: Att lära känna mina uttrycksmöjligheter bättre. Att ta fatt i uppdraget att vara medskapare i denna gåtfulla tillvaro. Försök pågår.

Detta hör ihop med ord jag tidigt lärt: ”tro, hopp och kärlek” eller ”vägen, sanningen och livet”.

Nu inbjuder vi för tjugonde året i rad till en ”drömvecka” – som alltid veckan efter midsommar på en plats där det också finns möjlighet för den som vill att delta i bibliskt inspirerade meditationer. Nu sker det på Ljungskile folkhögskola.

Snart efter möten med Monte upptäckte jag drömmarna i Bibeln på ett nytt sätt, dels att de är så många och har så central betydelse, dels att dessa drömberättelser, som kanske kunde vara legender, kanske antikens människors sätt att berätta, är av samma art som de jag möter hos mig själv, i terapier och i drömgrupper. De har ett ovanligt innehåll, och det är därför de spelar en stor roll i Bibeln, men drömmar som är ovanliga och förändrar en människas liv är det många som har. Hur många har inte kommit till mig och sagt: ”Jag hade en dröm, som betydde så mycket för mig. Jag har aldrig vågat berätta den för någon.”

När nu drömmarna betyder så mycket i Bibeln, är det desto märkligare, att när den av teologer är genomförd ur alla möjliga synpunkter, finns det nästan ingenting i modern teologi, som handlar om drömmarna. Vart tog drömmarna vägen i kyrkan?

Låt mig först påminna om några bibliska fakta, både i det första testamentet – som vi brukar kalla Gamla Testamentet – och i Nya Testamentet.

Gamla Testamentet bärs av tron att Jahve bryr sig om människorna och att han ständigt tilltalar dem. Gensvaren växlar mellan lydnad, likgiltighet och trots. Ett medel för Guds tilltal är drömmarna.

Ibland hör man ur Gamla Testamentet citeras varningar för att lyssna till drömmar, ja, frågan är om inte sådana citat om drömmar är de vanligaste. Mycket riktigt finns i GT varningar för falska profeter med falska drömmar och syner, två uttryck som i grundtexten är likvärdiga. Sådana varningar var säkerligen berättigade, men de är mycket få i

förhållande till de positiva berättelserna och kommentarerna. Redan Första Mosebok innehåller många drömmar. Det börjar med Abraham som i drömmen kallas ur sitt land och får löfte om att bli stamfader för ett nytt folk. Vi minns kanske hur Josef själv hade drömmar och hur han kunde tolka Faraos drömmar. Om alla patriarkerna, om Mose, om de stora kungarna som David och Salomo, om profeterna berättas hur de leddes av drömmar. Låt mig ge två väsentliga citat. Det ena kommer ur 4 Moseboken, kap. 12, vers 6: *”Finns det en profet bland er, visar jag mig för honom i syner, talar jag till honom i drömmar.”* Det andra väljer jag ur Jobs bok. Det är kap. 33, som känner både svåra och upplyftande drömmar: *”På ett sätt talar Gud, ja, på två sätt den Osynlige. I en dröm, en syn om natten, när människor sover sin djupaste sömn, när de slumrar på bädden, då får han människorna att lyssna, han varnar och förskräcker dem för att avhålla dem från deras ogärningar och stäcka deras högmod. Så räddar han dem från graven, från att fara ner i dödsriket. Eller när en man tuktas av plågor på sin bädd... Om då en ängel kommer till honom, ett av de tusende sändebuden, och förklarar honom rättrådig, då har Gud förbarmat sig...”*

I **Nya Testamentet** läser vi hos Matteus om Josefs drömmar, först när han förstått att Maria, hans trolovade, var gravid. Skandal hotade. För egen del beslöt denne hedersman att inte förvärpa situationen för henne utan stillsamt dra sig ur. Då hade han en dröm (Matt. 1, 20 – 23), som fick honom att ändra sig, och han ”förde hem sin trolovade”. Före det historiskt bestyrkta mord på barn i Betlehemstrakten, som den misstänksamme kung Herodes företog, berättas Josef ha haft en dröm, som fick honom att fly till Egypten och så rädda barnet. Där fick han en dröm med uppmaningen att återvända, när Herodes dött.

Petrus hade enligt Apostlagärningarnas tionde kapitel en syn, som också ändrade världshistorien. Just dessförinnan hade en

romersk officer vid namn Cornelius även han haft en dröm, som fick honom att skicka bud efter Petrus i staden Joppe (Jaffa).

Petrus såg himlen öppen, och det kom ner något som liknade en stor linneduk.

Hängande i sina fyra hörn sänktes den ner på jorden, och i den fanns alla markens fyrfotadjur och kräldjur och himlens fåglar. En röst sade till honom: 'Petrus, slakta och ät!'

Petrus, som levde efter de judiska renhetsföreskrifterna svarade ungefär: "Aldrig i livet!" Så rösten igen: "Vad Gud gjorde till rent skall inte du göra till orent." Till yttermera visso hände detta tre gånger. (Hur kan inte drömmen be höva tjata på oss)! Berättaren Lukas fortsätter: "Medan Petrus grubblade över den syn han hade haft kom männen som Cornelius hade skickat." Nu kopplade Petrus. Utan drömmen skulle han inte satt sin fot i en oren hednings hus. Nu förstod han att tacka ja till sin inbjudan. Sökaren Cornelius blev den förste icke-jude som fick del av det budskap Petrus fått i uppdrag att dela ut. Isen vart bruten. Det fortsatte med Paulus som var den förste i kretsen som kom till Europa efter en dröm, där en man sa: "Kom över till Makedonien och hjälp oss!"

Redan de här exemplen visar den vikt man i Bibelns värld fäste vid drömmarna. Hur gick det då sen? **De tidiga kristna författarna**, bland dem kyrkofäder, har samma inställning. Det är självklart för dem att ta vara på sina egna och andras drömmar. Ireneus (d. 180) kommenterar insiktsfullt drömmarna i Bibeln.

Tertullianus (d. 220) fastslår, att alla drömmar och frågor retoriskt vem som kan vara så främmande för mänsklig erfarenhet, att han inte funnit någon sanning i drömmarna. Han menar också, att större delen av mänskligheten får sin kunskap om Gud genom drömmar.

Ambrosius, som var landshövding i norra Italien, gjordes av folket till biskop, innan hans dopundervisning var färdig. Hans övertygelse om drömmens vikt står kanske

allra klarast i ett brev till kejsar Theodosius, där han manar denne till botgöring. I en dröm hade han förbjudits att räcka sakramentet till kejsaren. I Augustinus' (354 – 430) psykologi och teologi spelar drömmar en väsentlig roll. I fråga om drömmarnas ursprung hade man olika tankar. De kunde vara direkta budskap från Gud, plågsamma eller frestande innehåll kunde komma från djävulen, somligt kunde härröra från kroppen, annat ha med yttre erfarenhet att göra. Själva drömtillståndet, ibland beskrivet som något mittemellan det rationella tänkandet och sinnesintrycken, kunde ge upphov till drömbilderna. Bland kyrkofäderna i östra delen av kyrkan var saken lika klar. Där finner vi den säregne biskopen Synesios av Cyrene (nyligen föremål för en doktorsavhandling i Lund i grekiska). Han levde på 400-talet och skrev en grundlig avhandling om drömmarna utan att förenkla. Han har kännedom om vad som skrivits i kyrkan hittills och boken är en höjdpunkt och sammanfattning. I långa stycken är den modern. Mycket personligt skildrar han också vad drömmen betyder för honom själv i hans vardagliga liv. Jag tänker sluta det här föredraget med ett citat av honom. Hur kom då förändringen i synen på drömmarna?

Förändringen

Tre män med enorm auktoritet under århundraden spelar nyckelroller. Den förste av dem är Hieronymus (ca 347 – 420), given status som kyrkofader pga sin oerhörda lärdom och sin språkliga genialitet, som han använde till att ensam översätta både Första testamentet och Nya testamentet från hebreiska resp. grekiska till latin. Annars var han, som det står i Nationalencyklopedin till sin person "äregirig, polemisk och hämndlysten". Hans översättning fick stor genomslagskraft. Den kom att kallas Version Vulgata eller Vulgata, "den allmänna översättningen". Den kom att bli

ansedd som ofelbar i den latinska kyrkan, och behöll sin status långt in på 1800-talet. I den hebreiska bibeln finns ett ord, *anan*, som förekommer tio gånger. Det betyder teckentydare och syftar på en föreställning och ett bruk bland de omgivande folken. Man observerade skeenden i naturen, som lövens prassel, insekters surr och fåglars och andra djurs inålvor för att få den invigdes kunskap om människor och framtidsutsikter. Sådant förbjuds uttryckligen i t.ex. 5 Mos. 18:10. ”*Hos dig får inte finnas någon som offerar sin son eller sin dotter på bålet, ingen spåman, teckentydare eller trollkarl...*” (Bibel 2000). Fem gånger översätter Hieronymus detta ord, *anan*, korrekt men just här och på ett par andra ställen översätter han det med *drömtydare* (observo somnia – att tyda drömmar)! I den som ofelbar ansedda översättningen Vulgata kom det alltså att stå ett direkt förbud mot drömtydning. Beror det på att han iakttagit missbruk av drömtolkning bland alla de kulter som fanns i hans omvärld? Så att han därför ansåg det moraliskt riktigt att förvränga bibelordet? Redan då är det ju mycket betänkligt, även om det är begripligt. Eller beror det på hans förhållande till sina egna drömmar? Med stöd av dem kunde han framhäva sig som en stor auktoritet. Hieronymus var rik och begåvad. Han älskade och beundrade de klassiska författarnas språk. I jämförelse med Cicero framstod det bibliska språket för honom som enkelt och torftigt. En dröm, som han inte försummar att berätta blir en vändpunkt i hans liv..

Han drömmer att han förs inför den himmelska domstolen. Där får han frågan: - Vem är du? Han svarar: ”Jag är en kristen.” ”Du ljuger. Du följer Cicero och inte Kristus.” Ty ”där din skatt är, där kommer också ditt hjärta att vara”. Därpå blir han i drömmen gisslad, så våldsamt, berättar han, att hans ”skuldror blev svarta och blå”, och han känner sig öm i kroppen långt efter han vaknat. (Vilken gudsrepresentation han avslöjar)! Som en slutpunkt i drömmen har han emellertid

avgett ett löfte: ”Herre, om jag någonsin åter äger världsliga böcker, eller om jag någonsin mer läser sådana, har jag förnekat dig... Från den stunden läser jag Guds böcker med en iver större än jag någonsin ägnat människors böcker.”

Hieronymus blev anklagad för att inte ha hållit sitt stora löfte – hur kunde han citera Cicero så perfekt? - men kom tillbaka med ett försvar av sin kallelse och av sin minneskapacitet och det i ett polemiskt raseri, där han avslöjar så mycket av sitt drömliv och sin personlighet, att det sannerligen inte är märkvärdigt om han själv börjar frukta dessa erfarenheter! Den andra personen är **Gregorius den Store**.

Gregorius får ofta beteckna början av Medeltiden. Han var påve 590 – 604. Till drömmar var han mycket ambivalent. Hieronymus’ översättning passade honom mycket bra på den punkten också. Å ena sidan kunde drömmarna vara bedrägliga, å den andra kunde de vara bärare av gudomlig uppenbarelse.

Hans storhet bestod inte kulturell förfining. Av språk kunde han bara latin. Det var som organisatör av den framväxande kyrkan som han gjorde sitt storverk. Med satsen ”extra ecclesiam nulla salus” (utanför kyrkan ingen frälsning) gjorde han den synliga kyrkliga organisationen exklusiv. Prästerskapet särskildes till sin ställning och funktion mer från folket. Prästerna skulle betraktas som förvaltare av Guds hemligheter. De betraktades som förmedlare mellan Gud och andra människor. Mindre myndighet för lekmännen alltså. Bedömningen av själsliga och andliga erfarenheter låg i prästernas händer, alltså också drömmar. Om ambivalens präglar synen på drömmar hos Gregorius och faktiskt därmed de följande sex århundradenas kyrka, sker steget över till negligering av dem genom **Thomas av Aquino**, d. 1275.

Sin oerhörda lärdom sammanfattar han i det berömda verket *Summa theologiae*. Där arbetar han på verkets tusentals sidor igenom det mesta, intellektuellt

analyserande. Drömmar kan han inte helt undgå att behandla, men han tillerkänner dem inte något större värde. Det är synnerligen märkligt med tanke på vilken vikt de har i Bibeln och under de första kristna århundradena. Den ställning han fick som den katolska kyrkans främsta auktoritet in i våra dagar, ”doctor angelicus”, fick verkligen sina följder för sättet att se på drömmar. När rationalismen tog överhanden i tänkandet, hade inte ens kyrkan något att komma med i förståelsen av drömmens allmänmänskliga erfarenhet! Det gäller i stort på både katolskt och protestantiskt håll.

Thomas hade under sin studietid i Italien gripits av en filosof, som upptäckts på nytt, nämligen Aristoteles. Bland de stora klassiska grekiska filosoferna har jag bara upptäckt två, som är totalt avvisande till föreställningen att drömmar kunde ge någon kunskap eller ens vara värda att syssla med. Den ene var Demokritos – han med läran om atomerna. Han var intresserad av beståndsdelar och inte av helhet, av analys och inte av syntes. Den andre var just Aristoteles. Rationalisten Aristoteles efterträdde på 1200-talet idealisten Platon som ledande filosof. Temat drömmar behandlade Aristoteles faktiskt särskilt i tre små böcker. Det var inte så, att han avfärdade drömmarna som likgiltiga, men han ansåg att all kunskap kommer genom sinnesintrycken. Han var kunskapsteoretiskt ”naiv rationalist”. Under sömnen skärps själens känslighet, så att den kan fånga upp sinnesintryck, som annars bara skulle passera. Någon gudomlig kvalitet kan i alla fall inte drömmarna ha, eftersom det gudomliga är rent förnuft. Skulle gudarna meddela sig genom drömmar, skulle enbart de visa ha drömmar.

Där stod då Thomas mellan å ena sidan Bibeln, på grundspråken men också i form av den latinska Versio Vulgata och å den andra Aristoteles. Han behandlar inte dilemmat. Han ansluter sig till Aristoteles..

Undantag

Naturligtvis fanns det ändå ansatser under århundradena. Med insikten om drömmarnas ibland överväldigande kraft, måste vi ju tänka att några personer väl ändå måste ha hävdat starka personliga erfarenheter. Det fanns tom. grundliga arbeten, både på katolskt och protestantiskt håll. De fick dock liten genomslagskraft. När kvinnor kunde framträda på den storpolitiska scenen, måste de ha en sjuvärdes legitimation. Dem kunde drömmar och uppenbarelser auktorisera. Så var ju fallet med den heliga Birgitta. En kvinnlig motsvarighet till lärdomsgiganten Thomas av Aquino var Hildegard av Bingen (1100-talet), numera återupptäckt och given en status som tillkommer henne. Bl.a. upplevde hon tillvaron i drömmar och visioner, som hon tolkade.

Väckelserörelsernas karismatiska pionjärgestalter drevs av djupgående personliga andliga erfarenheter, ofta i mycket stark motsättning till den etablerade kyrkan. John Bunyan och John Wesley är exempel på sådana ledare, som kunde motiveras och drivas av drömerfarenheter. De upplevde sig vid avgörande tillfällen tilltalade av Gud.

Enskilda människor har det säkerligen funnits under alla perioder, som varit så övertygade om kraften i sin dröm, att de inte behövt fråga några auktoriteter. Under de över tjugo år jag varit ute i landet och talat om drömmar och drömförståelse har jag gång på gång lyssnat till personer, som berättat om starka, ibland livsavgörande drömmar, som de inte vågat berätta för någon, i fruktan för att de skulle förlöjligas. Andra har kunnat vara mer öppna.

En äldre kvinna berättade en dröm hon haft i 30-årsåldern. Hon åkte tåg. Konduktören kom för att klippa hennes biljetter. Hon gav honom dem. Han tittade vänligt på henne och sa: ”Du behöver en biljett till, den himmelska glädjens biljett.” Hon började oroligt rota i sin väska, och till slut hittade hon längst nere en pappersremsa och räckte fram den till konduktören, som verkade fylld av kärlek. Drömmen ledde

till en förnyelse av hennes tro, sade hon, och till en förvandling av hennes person. Det var Kristus själv, som hade mött henne i konduktörens skepnad. Från att ha varit lagisk och fundamentalistisk blev hon nu mera generös, varm och positiv och fick mycket större glädje i sitt liv.

En grekisk invandrare visade sig öppet skeptiskt ambivalent till drömförståelse. För hans far hemma i Grekland hade drömmar spelat en central roll, alltsedan han i sin ungdom i Turkiet räddats till livet genom en dröm. Han gjorde sin värnplikt i den turkiska armén. Emellanåt ”försvann” grekisktalande män. Vid ett tillfälle fick han genom en behjärtad officer besked att han borde fly omedelbart. Nu skulle det bli hans tur. På natten hade han en dröm som noggrant visade honom en säker väg. Han följde denna för förföljarna oväntade väg och lyckades ta sig till Grekland och räddningen.

Efter denna bokstavligen livräddande dröm var det inte underligt att han fortsatte att ge akt på de nattliga skeendena. Sonen berättade, att trakten där de bodde blev full av hål, som hans far med vänner grävde efter en skatt han fått se i drömmen.

Exemplet belyser hur en person kan få konkret hjälp i en dröm men också risken i att hamna i en ”fundamentalistisk” tolkning, när drömmen, som för det mesta, i själva verket använder sig av metaforer.

Ny tid – nya möjligheter?

Nu har vetenskapsövertron släppt sitt grepp. Den ensidiga rationalism, som bara räknar med det som kan mätas och vä gas, är väl på väg att ersättas av vidare perspektiv. De grova formerna av överhetsförtryck är borta.

Vi har en utmaning: att ta vara på skatten i en ny metod att uppskatta och förstå drömmar.

Om det är viktigt med självkonfrontation, förlåtelse, vägledning, tröst och hopp - då är det viktigt att ta vara på våra drömmar. Också kyrkan får en ny resurs att ta sin egen skatt på allvar.

Vi har fått en stor gåva av Monte. Och – nu återvänder jag till Synesius av Cyrene,

biskop på 400-talet: ”Låt oss ägna oss åt att tolka våra drömmar, män och kvinnor, unga och gamla, rika och fattiga, vanliga medborgare och styrande, invånare i städer och på landsbygd, hantverkare och lärare. Här finns ingen privilegierad, vare sig genom kön eller genom ålder, genom rikedom eller samhällsställning. Drömmen erbjuder sig till alla; den är ett orakel, alltid redo att vara vår osviklige och tyste rådgivare.

RAPPORT FRÅN ÅRSMÖTET 17 - 18 MARS 2001 Gunvor Ljung-Elthammar

Årsmötet i mars hölls i de välbekanta lokalerna vid S:t Lukas i Stockholm och samlade ca 40 medlemmar. Det var ett innehållsrikt program, som förutom årsmötesförhandlingarna omfattade intressant föreläsningar, drömgruppsarbete, ledarträningsgrupp och en grupp med handledning av drömgruppsledare. Lärare och handledare i Drömgruppsforum samlades också för att mer i detalj diskutera igenom utbildningen av drömgruppsledare med utgångspunkt från utbildningsutskottets förslag.

Britt-Marie Fellke berättade om sin forskning och sitt arbete med barns och ungdomars drömmar. Det var inspirerande att lyssna till hur hon med finurlighet och samarbete med kollegor kunde få detta att fungera inom skolans ramar (Montessori). Hon beskrev levande hur hon tog emot barnens drömmar och konkret och lättfattligt lärde dem om symboler och metaforer och vilket intresse och engagemang drömarbetet väckte hos eleverna. Med exempel kunde Britt-Marie beskriva hur barnen lärde sig förstå att drömmar, även mardrömmar, är en hjälp att komma till rätta med problem i sina liv. Markku Siivolas föreläsning hade som utgångspunkt hans egen erfarenhet: Inom sjukvården tar man ingen hänsyn till drömmar, varken patienternas eller personalens. Han berättade hur han i olika former förde in drömmar och drömarbete i

sin undervisning och handledning av sjukvårdspersonal. T.ex. en kurs ”Empati i vården; om medmänsklighet och förståelse” där han lät deltagarna berätta sina drömmar. Sjuksköterskor och vårdpersonal deltog, men inga läkare. Markus föreläsning gav en bekräftelse på mångas erfarenhet från sjukvården, men också hur man med envishet och engagemang kan föra in upplevelser och kunskaper om drömmar och deras läkande verkan hos människor som arbetar inom vården.

Den tredje föreläsaren var Marie-Claire Lundeberg från Institutet för Drömpsykologi, IDP. Hon talade om ”drömcoaching”. Hon beskrev ett program för en tre terminers utbildning för personal i människovårdande yrken som vill bli drömcoach, vilket innebär att stimulera människor att tolka sina egna drömmar. De drömteorier man bygger på är Freud, Poul Bjerre, Jung och Monte Ullman. Jag uppfattade att en ”drömcoach” i mycket liknar en drömgruppsledare, möjligen utan grupp, alltså i ett mer individuellt arbete. Vokabulären verkar också hämtad ur näringslivet, med mentorer, dialogpartners, bearbetning av maktbegär och maktbehov, till exempel.

Mötet avslutades med en diskussion där man bland annat tog upp att man i drömgruppsarbetet kunde föra in en del undervisning om exempelvis de olika stadierna i processen. Monte började alltid sina grupper med en timmes föreläsning. Man kanske kunde ta ett stadium varje gång och låta deltagarna ha förberett sig och då ha en diskussion.

Sedan var det som brukligt mycket gott fika, trevlig samvaro och en lunch, som avslutning med god mat i en varm och gemytlig stämning.

Ole Vedfelt intervjuas

i Svenska Dagbladets
Kulturbilaga av frilans-
Journalisten Helena Östlund

När en människa träder in i ett rum registrerar hon blixtnabbt ljud, lukter, ord, synintryck, kroppsörnimmelser och känsloupplevelser. Kollar av mot de inre koderna. Vad är det här för ett ställe? Fientligt eller vänligt? Utan att egentligen tänka värderar hon sammanhanget med hjälp av *den omedvetna intelligensen*. Varje ny situation kodas in, för att nästa gång kunna tolkas ännu snabbare.

-Varje människa har en enorm erfarenhetsbank och ett smart system som ör mycket mer komplext än något annat informationssystem, en omedveten intelligens, säger den jungianske psykoanalytikern Ole Vedfelt, författare till boken *Omedveten intelligens-Vi vet mer än vi tror*, som kommer på Natur och Kultur i mitten av september.

Ole bjuder på japanskt te och Toblerone i sitt arbetsrum i ett vitt funkishus mellan Köpenhamn och Helsingör. I trädgården hänger en vacker mosaiktavla på en mur. Det är en present från en murare som var med på en av hustruns kurser i firewalking. Ole har också provat att gå på glödande kol. Man skapar tillsammans en ritual där ångesten bränns bort, förklarar han. Han menar att den omedvetna intelligensens kapacitet är gränslös, och att det i dag är omöjligt att överblicka hur vi kan komma att använda den i framtiden. Han tycker att många psykologiska teorier är för begränsande.

-Människan beskrivs ofta utifrån teorier om sjukdomstillstånd och ses som ett stängt system med fel som skal förändras. Ja, freudianer ta lar till och med om spädbarnet som perverst, om dess schizoida och paranoida karaktär. Ett refuserande, nedvärderande sätt att beskriva människor på, tycker Ole Vedfelt. Många av dessa teorier har visserligen förändrats i det praktiska terapiarbetet, men denna människosyn lever fortfarande kvar i teoretiska diskussioner. Till och med hos jungianer, menar Ole, som har färsk

erfarenheter från en jungiansk kongress i Cambridge senaste helgen. I början av 1990-talet kom Ole Vedfelt i kontakt med cybernetiken, en vetenskap som handlar om styrning av komplexa system och används inom bland annat biologi och samhällsvetenskaper. Han började fundera på om inte teorin även skulle kunna användas för att förklara det oerhört komplexa sätt som själen tar in och bearbetar intryck på, med miljarder processer som arbetar simultant och parallellt. En dag när han höll ett föredrag fick han plötsligt en klar vision av hur cybernetiken skulle kunna överföras till psykologin: Beröringspunkten mellan cybernetik och vårt omedvetna är självreglering, den viktigaste principen inom cybernetiken. Den innebär att ett system, en grupp, en planta-eller en människa -har ett inre självhjälpande system med hög kapacitet. Tanken tilltalar Ole, som anser att psykoterapeuter ibland är för snabba att komma med egna tolkningar, istället för att lita på sin klients förmåga. Dessa idéer har Ole Vedfelt länkat samman med nya rön inom hjärnforskning och tankar från alla stora psykoanalytiker: Freud, Jung, och framåt till Winnicott, Mahler och Stern. Hur pass unik, eller hållbar Vedfelts modell är har jag svårt att bedöma. Men i Danmark har i alla fall hans bok om den omedvetna intelligensen gjort stor succé. Den gick snabbt upp som etta på danska fackbokstoppen och han har intervjuats i alla stora danska tidningar. Ole drömde om att bli författare redan i barndomen. Han växte upp under kriget i en fattig familj, med två syskon, pappan som sålde möbler och mamman som var hemmafru. Förra året kom hans föräldrar för första gången för att lyssna till ett av hans föredrag. - Jag har knappast trott att de någonsin skulle förstå vad jag håller på med. Han valde som ung att utbilda sig till tandläkare, eftersom han tänkte att det var en bana med många möjligheter, men som färdigutbildad 23-åring kända han sig vilken och började i jungiansk

psykoanalys. Därmed övergick han till den psykoterapeutiska banan och utbildade sig till analytiker, kroppsterapeut och senare också meditationslärare.

Ole Vedfelt hävdar att vi tillbringar 20-25% av vår vakna tid i ett annat sorts medvetande än det rationella "vakna" tänkandet. Vi pendlar mellan olika medvetandeformer som dagdrömmar, fritt flytande tankar, inspiration eller -mer sällan-"peak experiences", de där stunderna när man känner sig som ett med allt och ser omvärlden i ett förklarat ljus. Lycka, flow - ja, det finns många uttryck. Den omedvetna intelligensens kanske viktigaste källa är kroppsspråket. Sekundschnabbt tar in andra människors sätt att föra sig, deras tonfall och mimik. Vissa stämningar, till exempel depressioner, smittar lägg av sig utan att man riktigt förstår vad som hänt. Ole berättar att han en dag kom ut till sin fru efter att ha haft terapier hela eftermiddagen och sa: "Det är verkligen jobbigt att ha fem klienter efter varandra" Hon svarade: "Men du ser glad ut". Han hade rätt, men jag kände inte det själv, jag trodde jag var trött, men som sista klient hade jag haft en man som var mycket dynamisk och levande och som arbetade energiskt med sig själv och det var så intressant att följa. När jag blev medveten om vad som hände i min kropp förstärktes upplevelsen ännu mer.

I de terapeutiska processerna och under kurser (han utbildar ibland annat svenska symbolterapeuter) arbetar Ole både med ord, kroppsliga förnimmelser, drömmar, visualiseringar och att måla bilder.

Drömmar är en viktig del av den omedvetna intelligensen. "Två timmars gratis rådgivning per natt", som Ole uttrycker det. Under dagarna är vi upptagna av att bearbeta och hantera alla intryck. Ljud, hunger, tider att passa, människor som vill samtala, vardagliga problem. Under natten försvinner allt sådant och det omedvetnas skapande kraft kan blomma ut. Drömmarna är intelligent uppbyggda med minst lika genomtänkt dramaturgi som filmer och med ännu fler

betydelsebärande nivåer. Men två timmar av goda råd kan ingen tillgodogöra sig. Vi kommer oftast inte ihåg mer än slutet av nattens sista dröm. Ole menar att två A4-sidor nedskrivet drömmaterial varje vecka räcker mer än väl att arbeta med, eftersom drömmarna är så täta. En kort sekvens kan räcka för att frigöra lager på lager på lager. – Det är inte meningen att man ska minnas allt. Själv har han arbetat med sina egna drömmar ända sedan sin analys i 20-årsåldern. Han konstaterar att drömmar långt i förväg kan berätta om förändringar som är på gång inom en. Dessutom mediterar han en halvtimme varje morgon och ibland också på kvällen - Det kan kännas svårt att ta sig tid, men man ska veta at en halvtimmes meditation minskar sömnbehovet med lika mycket. Ole och hans fru har bestämt sig för att sluta se på TV innan läggdags, eftersom de har märkt hur starkt vissa int5yck påverkar sinnet – just när det är dags att varva ner. Nu känner han sig piggare och mår bättre när han vaknar. Och just så kan den omedvetna intelligens användas, som ett redskap för att bli kompis med sin själ och ge den frid. Så lyder Ole Vedfelts budskap.

IMAGO Bokhandel

Psykoanalytisk och övrig
psykologilitteratur

Specialsortiment av drömlitteratur

Besök oss i Göteborg, ring, faxa, maila
eller hälsa på i vår nya internetbokhandel!

IMAGO Bokhandel

Viktoriagatan 9
411 24 Göteborg
Tel 031 701 02 04
Fax 031 11 50 49

Imago@psi.se
www.imago.gpsi.se

Välkomna till Drömgruppsforum !

Nya medlemmar sedan senaste Drömdialog utkom i november 2000

Ingrid Håkansson Prästgårdsgatan 15a 752 30
Uppsala, Britta Linebäck. Föreningsgatan 31
582 30 Linköping, Lena Eklund, Döbelnsgatan 6
212 13 Malmö, Susanne Andersson, Sorselevägen
32, 162 67 Vällingby, Elisabet Tärneberg,
Loftvägen 18, 451 75 Uddevalla, Linnéa Ortfeldt
Vanadisvägen 31 a, 113 23 Stockholm

Meddelanden

Du som inte vill ha dina personuppgifter i
Drömgrupps Forums medlemsmatrikel på
vår hemsida på internet, bör meddela
sekreteraren detta före 15/11 -01

Glöm inte skicka in din e-mailadress till
kassören Kerstin Boström,
ke.bostrom@telia.com

om ni skriver en fråga/uppmaning till de
medlemmar som inte vill ha sin
personuppgifter i Drömgrupps Forums
medlemsmatrikel på vår hemsida på
internet, att meddela sekretären detta före
15/10 -01

Nästa nummer

Montague Ullmans avslutande föreläsning
The Vision från Växjökonferensen
Social Dreaming @ Work, bokrecension
av Gunnar Sundström